

Svar på Funda Demiris och 19 andra ledamöters motion om ett välfärdsprogram för djur

VD/7868/00.02.00.03/2024

TeA/KHi/AV/AO/JH/MHa/ LMu/MT/SEr/EV/EJ/JK/KW

Funda Demiri och 19 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Vanda stads verksamhet påverkar på många sätt djuren i Vanda där det också bor många andra arter. Lagen förpliktar aktörer att behandla djur på ett gott och respektfullt sätt. Dessutom är en bättre behandling av djuren ett mål som delas av många.

Av ovannämnda skäl, och framför allt för djuren själva, är det viktigt att djurens intressen och välbefinnande i större utsträckning beaktas i stadens beslutsfattande och verksamhet. Även om mycket är bra när det gäller djurskyddet i Vanda så finns det mycket att förbättra. Främjandet av djurens välbefinnande bör på stadsnivå samordnas och ses över i större utsträckning.

På många håll kan kunskaperna om beslutens eller verksamhetens konsekvenser för djuren vara grunda. Främjandet av djurens välbefinnande behöver ses i ett bredare perspektiv än det direkta djurskyddet, och det är viktigt att också de indirekta konsekvenserna beaktas, till exempel i stadens upphandling. För Vanda behövs ett välfärdsprogram för djur som är av samlande karaktär och som gör det möjligt att bättre beakta olika arters behov, främja djurens välbefinnande och rättigheter samt öka harmonisk samlevnad mellan människor och andra arter.

Vi undertecknade ledamöter föreslår att Vanda utarbetar ett välfärdsprogram för djur, där man drar upp riktlinjer för bland annat ansvar och åtgärder för att främja ärendet.”

Stadsfullmäktige 18.11.2024 § 31

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Stadsmiljöns verksamhetsområde konstaterar följande som sitt svar:

Lagen om djurvälstånd (693/2023) har varit i kraft från och med början av 2024. Syftet med den lagen är att främja djurvälståndet och att på bästa möjliga sätt skydda djur mot men för deras välfärd. Lagen tillämpas på alla djur och syftar också till att öka respekten för djur och främja god behandling av djur.

Djurvälståndet främjas på många olika sätt i stadens verksamhet och beslutsfattande. Stadsmiljöns verksamhetsområde anser att det vore bra om Vanda stad utarbetade ett eget välfärdsprogram för djur som samlar stadens verksamheter och ansvar för att främja djurvälståndet. De resurser som behövs för att utarbeta och genomföra programmet bör beaktas.

Djurskydd och hittadjursverksamhet i Vanda

I Vanda övervakar miljöcentralens övervaknings- och stadsveterinärer att lagen om djurvälstånd följs. Det årliga antalet inspektioner har ökat under de senaste åren, främst på grund av de tilläggsresurser som erhållits för tillsynen. År 2024 gjordes 450 djurskyddsinspektioner/djurskyddsbesök. En del av inspektionerna utförs utan misstanke om verksamhet som strider mot lagstiftningen (s.k. systematisk inspektion) och de utförs på platser där det bedrivs yrkesmässig djurhållning. Största delen av inspektionerna utförs dock i privata hem på basis av anmälningar om misstanke. I besluten utfärdades förelägganden eller förbud mot lagstridig verksamhet till 55 procent.

Tillsynsprogram för miljö- och hälsoskyddet innehåller en plan för tillsynen över djurens hälsa och välfärd. Programmet för 2025–2028 har godkänts av stadsmiljönämndens tillståndssektion 26.11.2024 § 129.

Enligt lagen om djurvälstånd ska kommunen inom sitt område ha en mottagningsplats för tillfällig skötsel av herrelösa hundar och katter samt andra små sällskaps- och hobbydjur som påträffas och tas fast (upphittade djur). I Vanda är mottagningsplatsen huvudstadsregionens gemensamma hittedjurshus i Vik. För närvarande är Helsingfors djurskyddsförening Hesy ry tjänsteleverantör.

Kommunala veterinärtjänster

Vanda ordnar kommunala veterinärtjänster dygnet runt för hundar, katter och andra små sällskapsdjur på mottagningen i Backas. Dessutom finns det ett avtal om vård av stora djur med miljöhälsovården i Borgåområdet. Vanda sköter ömsesidigt utanför tjänstetid den brådskande veterinärhjälp för små sällskapsdjur i Borgåområdet. Den kommunala servicen kompletterar för sin del utbudet av privata tjänsteleverantörer och säkerställer att service finns tillgänglig dygnet runt för brådskande patienter.

Den nya veterinärvårdslagen (285/2023) träder i kraft 1.1.2026 och den kommer att påverka den kommunala veterinärservicens verksamhet och prissättning också i Vanda. Avsikten är att Vanda även i fortsättningen ska erbjuda kommunal service på basnivå och brådskande veterinärhjälp som kompletterar det privata serviceutbudet.

Naturskyddsområden, värdefulla naturobjekt och ekologiska förbindelser

Vanda har som mål att vara en naturpositiv stad före utgången av 2030. Detta innebär bland annat att man beaktar vilda djur, särskilt genom att öka arealen på de livsmiljöer som lämpar sig för dem och förbättra den ekologiska kvaliteten. Staden inrättar och upprätthåller naturskyddsområden och tryggar bevarandet av värdefulla naturobjekt genom planläggning. Dessa områden med biologisk mångfald utgör kärnan i det ekologiska nätverket och erbjuder vilda djur livsmiljöer, fortplantnings- och matplatser. De ekologiska korridorerna gör det möjligt för djuren att röra sig mellan större naturområden och tryggar därmed också djurens fortplantningsmöjligheter och genetiska variation. I planläggningen beaktas bevarandet av ekologiska förbindelser, men i fortsättningen bör man satsa allt mer på att trygga och förbättra dem.

Upprätthållandet av stadens ängar och landskapsåkrar stöder ett mångsidigt fågelbestånd, pollinerande insekter och andra mikroorganismer. Till exempel Veckalbackens tidigare jordupplagringsplats har i och med skötselåtgärderna blivit en värdefull äng med ett mångsidigt fjärilsbestånd. Pollinerarperspektivet har beaktats i den räknare för gröneffektivitet som används i samband med planläggningen, i Vandas utredning om växttak och i slåttertider vid vägkanter och dikesrenar. Det är dock skäl att fästa uppmärksamhet vid att pollinerare ska beaktas mer heltäckande t.ex. vid skötseln av grönområden och växtval.

I och med den bäckskötarverksamhet i Vanda som pågått sedan 2016 har tillståndet i den lokala småvattennaturen aktivt förbättrats. Bäckskötarna iståndsätter bland annat bäcknaturen, iståndsätter lekbäddar, avlägsnar vandringshinder och samlar sådant skräp från vattendragen som inte hör till naturen för att förbättra levnadsförhållandena för vandringsfiskar och andra vattenlevande organismer. Bäckskötarna berättar också för nyfikna förbipasserande och dem som deltar i olika invånartalkon varför bäcknaturen iståndsätts, dvs. ökar invånarnas miljömedvetenhet.

Djur i stadsplanering, byggande och skogsvård

I Vandas nya generalplan 2020 presenteras ekologiska stamförbindelser som förenar naturskyddsområden med varandra. När leder eller en bana och den ekologiska förbindelsen korsar varandra, har det i generalplanen markerats utvecklingspunkter för grönförbindelsen, som antingen är ekodukter eller undergångar där djuren kan röra sig.

Det ekologiska nätverket utredes närmare i samband med utvecklingsbilden av grönstrukturen ([de ekologiska nätverken i Vanda](#)). I Utvecklingsbilden för grönstrukturen – Vihreä ja virtaava Vantaa (VIVA) har de ekologiska nätverk av skogiga och trädbevuxna områden samt öppna och halvöppna livsmiljöer som ska vårdas och utvecklas i stadscentrumen och i deras närområden markerats.

I stadsplaneringen och byggandet beaktas skyddade och hotade arter samt arter enligt EU:s habitatdirektiv, såsom flygekorror, fladdermöss, åkergrodan, målarmusslan och uttern. I Vanda har man gjort upp en plan för skydd av flygekorren som täcker hela staden och som styr markanvändningen och byggandet på områden som är viktiga för arten.

Vid byggande och skogsvård beaktas fåglarnas häckningstid, varvid trädfällning i princip inte utförs. I stadens anvisningar för skogsvårdens byggarbetsplatser anges det att flygekorrens och rovfåglarnas häckningsmiljöer ska beaktas och död ved bevaras. Död ved är en viktig del av skogarnas ekosystem, eftersom den utgör en livsmiljö och föda för ett stort antal insekter, svampar och hålbbyggare, såsom olika hackspettarter.

Inom skogsvården bevaras ett trädbestånd med flera trädarter, snårskogar, gamla träd och död ved. Bevarandet av miljöernas drag av naturtillstånd erbjuder livsmiljöer för vilda djur. Skogsområdena städas på skräp och avfall som inte hör till naturen och som också kan vara till skada för djuren.

I stadens nya byggnadsordning läggs det till anvisningar för fågelvänligt byggande för att minimera fågelkollisioner med glasytor.

Trots anvisningarna utförs avverknings- och byggnadsåtgärder årligen också i strid med anvisningarna, vilket innebär att det behövs tilläggsresurser för kommunikation, utbildning och tillsyn för att bättre beakta vilda djur i stadens verksamhet.

Bekämpningen av invasiva främmande arter

Under 2025 utarbetas en plan för främmande arter i Vanda med målet att effektivisera bekämpningen av främmande arter. Invasiva främmande djurarter kan hota de ursprungliga arterna genom att konkurrera om föda och livsrum, genom att jaga dem och sprida sjukdomar. Detta kan leda till att de ursprungliga arterna minskar eller till och med försvinner lokalt. Till exempel mårhundén som spridit sig till naturen i Finland konkurrerar om föda och livsrum men den inhemska räven och grävlingen.

Mårdhunden jagar också fåglar som häckar på marken. För närvarande har staden inte så mycket resurser för bekämpning av främmande arter, men de kan effektiviseras t.ex. i samarbete med lokala jaktföreningar.

Främjande av djurvälstånd inom verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd

I lagen om fiske har man beaktat kraven i lagen om djurvälstånd på att fiskar ska behandlas respektfullt och avlivas smärtfritt. På Vanda stads webbplats för fiske finns anvisningar om behandlingen av fiskar enligt lagen om fiske och i stadens fiskebestämmelser har man infört krokogränsningar som syftar till att påskynda en snabb frisättning av fridlysta fiskar och fiskar som inte uppfyller storlekskraven och att minska vävnadsskadorna på fiskar som ska släppas.

I Vanda stads fiskevatten beaktas öringens och laxens förökningsmöjligheter i anvisningarna för fisket genom fiske- och vadförbud i fors- och strömområden samt bäckar. Staden ordnar invånartalkon och andra talkon för att iståndsätta förökningsområden för öring och genomför också själv iståndsättningar, bland annat inom verksamheten med bäckskötare.

Vid underhållet av Vanda stads friluftsleder och skidspår beaktas djurens häckningstid. Sly som växer på vägrenarna och träd fälls efter häckningstiden, tidigast på sensommaren. Vid anläggningen av vägrenar används gräs-/växtblandningar av flera arter som gynnar insektsfaunan. Möjligheterna att rasta hundar på vintern har förbättrats med tre hundskidspår som underhålls.

Spridningen av gummikross som används på konstgräsplaner till terrängen och vattendragen förhindras med hjälp av sandfång som installerats i dagvattenbrunnar på planerna och genom placering av plogningssnö på områden där utsläppet av gummikross i naturen kan minimeras.

Främjande av djurs rättigheter och välfärd inom verksamhetsområdet för koncernledning och livskraft

Serviceenheten för upphandlingar använder en utvärderingsprocess där man för varje upphandling bedömer de ansvarsaspekter och risker som hänför sig till upphandlingen i fråga. Djurens rättigheter och välfärd är en aspekt som finns på checklistan för ansvarsaspekter. Dessa frågor lyfts fram särskilt vid livsmedelsupphandling när kött, mjölk eller andra produkter av animaliskt ursprung konkurrensutsätts för måltidsservicen.

Vid upphandlingen av livsmedel av animaliskt ursprung betonas djurens välfärd och hälsa. Vid konkurrensutsättningen används kriterier som utvecklats nationellt. Man samarbetar med andra städer, upphandlande enheter och expertorganisationer för att utveckla bättre upphandlingskriterier och uppföljning. Det förs också en dialog med företagen för att få ut mer hållbara produkter på marknaden.

Stadsstyrelsen 24.03.2025 § 20

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Funda Demiri och de 19 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 28.4.2025 § 19

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att bordlägga ärendet till följande sammanträde.

Stadsfullmäktige 12.5.2025 § 11

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Funda Demiris och 19 andra ledamöters undertecknade motion om ett välfärdsprogram för djur i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Kirsi Hiltunen, 1:a stadsveterinär, tfn 040 724 8590, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi